

TALMANSKONFERENSENS FRAMSTÄLLNING nr 4/1982-83
med förslag till ändring av arbetsordningen
för Ålands landsting med anledning av ltm
Roald Karlssons ändringsförslag beträffande
42 § arbetsordningen.

Talmanskonferensen tillsatte den 10 december 1982 en arbetsgrupp för att bereda förslag till nödvändiga ändringar av landstingets arbetsordning utgående från ett förslag av ltm Roald Karlsson, vilket remitterats till talmanskonferensen. Sistnämnda förslag avser en ändring av 42 § så att ändringsförslag, som inte framgår av handlingarna i ett ärende, skall vara utdelade minst tre timmar före omröstningen.

Talmanskonferensen omfattar den i ltm Karlssons ändringsförslag ingående huvudprincipen, nämligen att bereda landstingsmännen tillräckligt med tid för att överväga i ett sent skede inlämnade ändringsförslag, vilka inte framgår ur utskottsbetänkanden eller reservationer. Talmanskonferensen har dock funnit att förslaget om att ändringsförslag skall vara utdelade minst tre timmar före omröstningen av praktiska skäl kan vara svårtillämpligt.

I stället föreslås ett tillägg till nuvarande 37 §, varigenom det alltid skulle vara möjligt att bordlägga sådana ändringsförslag som inte tidigare framgått av handlingarna i ärendet. Sådan bordläggning har nu i vissa fall omöjliggjorts genom bestämmelserna i 53 § landstingsordningen om ärendet tidigare varit bordlagt maximalt antal gånger. Talmanskonferensen har samtidigt allmänt sett över arbetsordningens bordläggningsregler och något omarbetat och preciserat dem samt strävat till att ge dem en mera logisk ordningsföljd.

Beredningen av föreliggande förslag har, som ovan framgått, skett i en av talmanskonferensen tillsatt arbetsgrupp. Till gruppens uppdrag hör även att till övriga delar granska arbetsordningen ävensom möjligheterna att åta sig landstingsmannaupdrag. Talmanskonferensen har ansett det mest ändamålsenligt att nu framlägga ett separat förslag till ändring av arbetsordningen vad gäller de i ltm Roald Karlssons ändringsförslag berörda frågorna och att i senare sammanhang återkomma till eventuella övriga reformbehov. I anslutning härtill kan även bli aktuellt att överse landstingsordningen på särskilda punkter.

Detaljmotivering:

37 §:

1 mom. Nuvarande lydelse upptar bestämmelser om bordläggning i annat fall än

vad 52 § LO möjliggör, varvid erfordras landstingets beslut. Detta står inte i överensstämmelse med stadgandena i 53 § 1 mom. LO, om två landstingsmän begär bordläggning. Vidare upptas i den nu gällande utformningen bestämmelser om förfarandet vid annat väckt förslag, vars godkännande skulle avbryta den sakliga behandlingen. Då 37 § borde uppta endast de allmänna bordläggningsreglerna så att dessa blir samlade i en paragraf, föreslås bestämmelserna om annat väckt förslag överförda till 40 § 3 mom.

Momentets nya utformning ger en generell bordläggningsmöjlighet för fall som inte är reglerade annorstädes. En allmän princip i parlamentariska sammanhang är att parlamentet självt besluter om förfaringssätten i fall där uttryckliga bestämmelser saknas. I princip bör därför andra än direkt i landstingsordningen eller arbetsordningen nämnda ärenden kunna bordläggas hur många gånger som helst om landstingets majoritet så besluter. Den i momentet uttryckta regeln bör även möjliggöra bordläggning vid tredje behandlingen av ett lagförslag, ett fall som tidigare varit föremål för diskussion.

2 mom. Momentet är helt nytt och täcker syftet med motionen, vars förslag till praktiska åtgärder som sådana är svåra att genomföra. Då ändringsförslag aviserats enligt 40 § 1 mom. skulle även en minoritet alltid ha rätt att genom bordläggning få tid att överväga förslaget's innebörd och konsekvenser. Bestämelsen kan således tillämpas endast vid sådan föredragning av ärende, som förutsätter detaljbehandling. Givetvis tillämpas i första hand även i dessa fall de allmänna bordläggningsreglerna. Först när dessa inte längre kan trygga en minoritets önskemål tillämpas den nya bestämmelsen, som sålunda innebär en speciell rätt under givna förutsättningar. Föredras ärendet exempelvis tredje gången och ett ändringsförslag då aviserats, kan sålunda en minoritet av två landstingsmän (och inte en enkel majoritet som enligt huvudregeln) få till stånd en bordläggning. När ärendet ånyo upptas kan det ännu en gång bordläggas enligt huvudregeln med majoritetsbeslut. Bordläggning enligt den nya regeln kan dock, för att undvika oskälig tidsutdräkt, ske endast en gång i varje föredragningsskede.

3 mom. Momentet har kompletterats med ett uttryckligt omnämnande av att landstinget alltid besluter om bordläggningstiden. Ändringen av sista meningen är endast av redaktionell art.

4 mom. Innehållet i det tidigare 1 mom. är överflödigt efter den nya utformning bordläggningsreglerna föreslås få. Hänvisningen enligt momentets nuvarande lydelse endast till 52 § LO är dessutom felaktigt begränsande. Samma regler bör självfallet gälla oberoende av grunden för bordläggning.

Enligt den föreslagna lydelsen sker alltid bordläggning först sedan vid föredragningen samtliga anmälda talare yttrat sig, oberoende av om denna är bestämd genom begäran av en eller tvenne landstingsmän eller avgörs genom landstingsbeslut. Även om förslag om bordläggning tidigare framförts under diskussionen och detta vunnit understöd upptages förslaget till verkställighet eller för beslut först sedan alla yttrat sig. Detta är nödvändigt för att det föreslagna nya 2 mom. skall fungera i praktiken. Dessutom löser det nya förfaringssättet ett gammalt och länge påtalat problem, nämligen att landstingsman inte genom bordläggningsförslag borde få avbryta en debatt, som andra landstingsmän önskat fortsätta vid tillfället.

40 §:

1 mom. Enligt den föreslagna utformningen skall ändringsförslag alltid motiveras under den allmänna diskussionen. Härigenom undviks att ändringsförslag framläggs överrumplande och utan motivering under detaljbehandlingen. Att ett ändringsförslag som aviseras under diskussionen samtidigt skall föreligga skriftligen på landstingsmännens bord är sakenligt med beaktande av det föreslagna nya 37 § 2 mom. Härigenom kan motsvarande bestämmelser i nuvarande 42 § 1 mom. utgå.

Det sagda innebär även att ytterligare nya ändringsförslag inte kan framläggas under detaljbehandlingen. Framlagt ändringsförslag skall sålunda ställas mot det förslag som ligger till grund för behandlingen och omröstning mellan dem äga rum. En eventuell bordläggning kan sålunda utnyttjas endast för att överväga ändringsförslag, inte för framläggande av kompromissförslag. I annat fall kunde behandlingen oskäligt dra ut på tiden i och med nya yrkanden om bordläggning.

2 mom. (tidigare 3 mom.) Omnämmandet av att understöd för yrkande på att annat förslag skall läggas till grund för behandlingen föreslås uteslutet med beaktande av den allmänna reglen i 5 mom.

3 mom. (tidigare en del av 37 § 2 mom.) Även här föreslås omnämmandet av erforderligt understöd uteslutet med beaktande av 5 mom. Även regeln om att talmannen skall uppmana talarna att inskränka sig till förslaget om bordläggning föreslås utesluten såsom överflödigt, eftersom landstingsmännen alltid skall ges tillfälle att yttra sig före beslut i en föreliggande fråga (45 § 2 mom. LO).

4 mom. (tidigare 2 mom.) Omgrupperingen av momenten har gjorts för uppnående av en mera logisk ordningsföljd.

5 mom. (tidigare 42 § 2 mom.) Den generella regeln om att förslag alltid måste vinna understöd för att kunna upptas till omröstning föreslås flyttad till 40 §.

41 § 2 mom. Det kan inte anses ändamålsenligt och konstruktivt att en i ett sent skede framlagd hemställningskläm upptas omedelbart för förkastande eller godkännande utan tid för begrundande. Nuvarande möjlighet för landstinget att omedelbart förkasta klämmen föreslås därför utgå.

42 §. Eftersom det tidigare innehållet i denna paragraf i dess helhet överförts till andra paragrafer i föreliggande förslag, kan till paragrafen i stället lämpligen överföras innehållet i nuvarande 40 § 4 mom., som där har föga samband med paragrafens övriga innehåll.

Med hänvisning till det ovanstående får talmanskonferensen vördsamt föreslå att Landstinget måtte antaga följande förslag till ändring av Arbetsordningen för Ålands landsting:

Å l a n d s l a n d s t i n g s b e s l u t
om ändring av Arbetsordningen för Ålands landsting.
Antagen av landstinget den 1983.

I enlighet med landstingets beslut
ändras 37 §, 40 §, 41 § 2 mom. och 42 § Arbetsordningen för Ålands landsting den 11 april 1972 (19/72), av dem 37 § 3 mom. sådant det lyder enligt landstingets beslut den 18 april 1980 (31/80), som följer:

37 §.

Om bordläggning i andra fall än 52 och 53 §§ landstingsordningen och denna arbetsordning stadgar, besluter landstinget.

Har ändringsförslag aviserats enligt 40 § 1 mom. skall ärendet utöver bestämmelserna om bordläggning i 53 § landstingsordningen och utan hinder av bestämmelserna i denna arbetsordning bordläggas en gång, om minst två landstingsmän begär det.

Vid begäran om bordläggning skall landstingsman samtidigt framlägga förslag om dag för ärendets fortsatta handläggning, varom landstinget besluter. Har förslag om bordläggningstiden inte vunnit understöd och bordläggning är bestämd, anger talmannen dag för plenum vid vilket ärendet ånyo föredrages.

Innan ärendet bordläggs skall samtliga vid ärendets föredragning anmälda talare beredas tillfälle att yttra sig under den allmänna diskussionen.

40 §.

Innan detaljbehandling av ärende äger rum, skall landstingsmännen beredas tillfälle att i allmän diskussion uttala sig om ärendet i dess helhet, varvid motiv skall framföras för ändringar i det förslag, som ligger till grund för behandlingen. Då ändringsförslag, vars lydelse ej framgår av handlingarna i ärendet, aviseras, skall detta samtidigt skriftligen överlämnas till talmannen samt utdelas till de övriga landstingsmännen.

Under den allmänna diskussionen kan framföras yrkande, att till grund för behandlingen skall läggas annat förslag som tidigare legat till grund för behandling av ärendet. Efter det landstinget fattat beslut härom fortsätter den allmänna diskussionen.

Framställs sådant förslag, vars godkännande skulle avbryta den sakliga behandlingen av ärendet, fattas beslut därom innan vidare överläggning i själva ärendet tillåts.

Vid detaljbehandlingen skall förslaget, uppdelat på lämpligt sätt, föreläggas för godkännande. Göres ej ändringsförslag har landstinget omfattat förslaget i den föreliggande lydelsen. Yrkande på annat beslut skall vid detaljbehandlingen framställas utan motivering i sak.

Förslag, som ej vunnit understöd, kan ej upptagas till beslut.

41 §.

- - - - -
Förslag till hemställningskläm, som väckts i plenum i samband med lagstiftningsärende och om vilket utlåtande av utskott ej föreligger eller vartill förslag ej ingår i någon till betänkande i ärendet fogad reservation, skall bordläggas till följande plenum för att vid detta oförändrat antagas eller avböjas.

42 §.

Framställning från republikens president rörande i självstyrelselagen förutsatt bifall till lag, som antagits eller skall antagas av riksdagen, skall i landstingets plenum undergå tre behandlingar.

Mariehamn den 29 april 1983.

På talmanskonferensen vägnar:

Olof Jansson
talman

Lars Ingmar Johansson
sekreterare.